

Sport zu allen Jahreszeiten

Wandern und Bergsteigen

Mitte des 18. Jahrhunderts entstand ein neues Naturverständnis. Die Landschaft wurde nicht länger als schöne Kulisse wahrgenommen, sondern als Erlebnisraum entdeckt. Die eindrucksvolle Gebirgswelt des Riesengebirges zog Wanderer in ihren Bann. Gewandert wurde alleine oder in Gruppen, zumeist mit einem einheimischen Bergführer.

Die Schneekoppe war das beliebteste Ziel. Aus zahlreichen Reisebeschreibungen bekannt, wurde sie von den meisten Touristen bestiegen. Adlige und wohlhabende Bürger ließen sich häufig in Sänften auf den Gipfel tragen. Für die Einheimischen war das eine ergiebige Erwerbsquelle.

Eine wichtige Rolle bei der Entwicklung des Fremdenverkehrs spielte der 1880 gegründete Riesengebirgsverein. Er erwarb sich große Verdienste beim Ausbau und der Markierung von Wanderwegen, errichtete Aussichtspunkte, und kümmerte sich auch um den Bau oder Ausbau der Bauden.

Nach dem Zweiten Weltkrieg führte ein gewandeltes Reiseverhalten zum Niedergang vieler dieser Gebirgsquartiere.

Wintersport

Das Riesengebirge gilt als das schneereichste und schneesicherste Mittelgebirge in Mitteleuropa. Die guten Schneebedingungen trugen zur großen Bedeutung des Wintertourismus im Riesengebirge wesentlich bei.

Sportliches Wintervergnügen war zunächst das Rodeln mit dem Hömerschlitten. Diese im Riesengebirge verbreiteten Schlitten dienten ursprünglich zur Heu- und Holzbeförderung. Zwischen den nach oben gebogenen Kufen, den "Hömern", saß der Schlittenführer, dahinten in bequemen Sesseln der Fahrgast. 1815 wurde die erste Schlittenbahn zwischen der Grenzbaude und Schmiedeberg eröffnet. Ende des Jahrhunderts verbreiteten sich auch Sportschlitten, für die neue Schlitten- und Rodelbahnen eingerichtet wurden.

Etwa gleichzeitig wurde unter skandinavischem Einfluß der Skisport populär. 1896 wurde der erste "Verein deutscher Skiläufer" gegründet. 1905 entstand die erste Skisprungschanze auf der Grenzweise. Nach dem Ersten Weltkrieg entwickelte sich der Skisport zum Massensport. Die ersten Skilifte wurden gebaut.

Bis heute ist das Riesengebirge ein sehr beliebtes Wintersportgebiet.

Sport we wszystkich porach roku

Wędrowki piesze i wspinaczki górskie

W połowie XVIII wieku zmienił się stosunek człowieka do natury. Przyroda nie była już postrzegana jako piękna dekoracja teatralna, lecz stała się miejscem prawdziwych przeżyć. Pełen wrażeń świat Karkonoszy przyciągał wędrowców. Wędrowano samotnie lub w grupach, najczęściej w towarzystwie miejscowego przewodnika.

Ulubionym celem wypraw była znana z wielu opisów podróży Śnieżka. Przede wszystkim na nią wspinali się turyści. Szlachetnie urodzeni oraz zamożni mieszczaństwo bardzo często byli wnoszeni na szczyt w lektykach. Dla miejscowych stanowiło to ważne źródło dochodów.

W rozwoju turystyki ważną rolę odegrał założony w 1880 roku Związek Karkonoski (Riesengebirgsverein). Położył on ogromne zasługi przy rozbudowie i oznakowaniu szlaków wędrownych, urządzaniu punktów widokowych oraz budowie lub rozbudowie schronisk.

Po II wojnie światowej zmieniające się nastawienie do podróży doprowadziło do upadku wielu z tych górskich kwater.

Sporty zimowe

Karkonosze uważane są za najbardziej obfite w opady śniegu góry w Europie środkowej. Dobre warunki narciarskie w znacznym stopniu przyczyniły się do rozwoju turystyki zimowej w Karkonoszach. Początkowo uprawiano tylko zjazd na saniach z "baranimi rogami". Były one bardzo popularne w Karkonoszach i służyły dawniej do transportu siana i drewna. Pomiędzy wygiętymi do góry płozami ("rogami") siedział prowadzący sanie, a za nim na wygodnych fotelach pasażer. W roku 1815 otwarto pierwszy tor saneczkowy pomiędzy Okrajem (Grenzbaude) a Kowarami (Grzbietem Lasockim). Pod koniec wieku modne stało się saneczkarstwo wyczynowe, dla uprawiania którego budowano nowe tory.

Prawie w tym samym czasie pod wpływem Skandynawów popularność zdobywało narciarstwo. W 1896 roku założony został pierwszy "Niemiecki Związek Narciarski", a w roku 1905 na Hali Szrenickiej (Grenzweise) powstała pierwsza skocznia narciarska. Po I wojnie światowej sport narciarski stał się sportem masowym. Zbudowano pierwsze wyciągi, a Karkonosze do dnia dzisiejszego są ulubionym terenem do uprawiania sportów zimowych.

Abbildungen

1. Der Riesengrund, Photographie von Rehnert, 1894
2. Ober-Krummhübel mit Hotel Preussischer Hof, kolorierte Postkarte, 1909
3. Hörner-Schlitten-Fahrt von den böhmischen Grenzbauden, kolorierte Lithographie, um 1820
4. Krummhübel mit Hotel Berliner Hof, Postkarte, 1920
5. Schreiberbau mit Königs Hotel, kolorierte Postkarte, um 1910

Ilustracje

1. Kocioł Łomniczyki, fot. Rehnerta, 1894
2. Karpacz, Górny, hotel Preussischer Hof, pocztówka kolorowana, 1909 r.
3. Jazda na saniach od czeskiego Okraja, litografia kolorowana, ok. 1820 r.
4. Karpacz, hotel Berliner Hof, pocztówka, 1920 r.
5. Szklarska Poręba, hotel Königs-Hotel, pocztówka kolorowana, ok. 1910 r.